

Sähköasennusalan kannattavuus vuonna 2013

Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL ry on sähköisen talotekniikan edunvalvonnan asiantuntija, vahva vaikuttaja ja johtava tiedontuottaja.

STUL toimii yli 3 000 jäsenyrietyksensä parhaaksi 50 oman asiantuntijan voimin ja kattavan yhteistyöverkoston kautta jäsenyrietyksensä hyväksi ja koko sähköistysalan edistäjänä.

STUL:n jäsenyrietykset edustavat koko laajaa sähköisen talotekniikan kenttää.

Liitto tuottaa ja välittää alaa koskevaa tietoa myös muulle rakennus- ja kiinteistöalalle, pienrakentajille sekä mm. sähköistysalan oppilaitoksille.

Tietoja liitosta: www.stul.fi.

Liiton jäsenet: www.urakoitsija.fi.

Alan uutiset ja muuta tietoa: Sähköala.fi ja Talotekniikka.eu.

Sähköinfo Oy edistää sähkö- ja telealan yritysten osaamista ja liiketoimintaa tuottaen tietoa koko sähköisen talotekniikan alalle. Yhtiön päätuotteita ovat koulutus, ammattikirjallisuus, tietokansiot ja -kortistot, ohjelmistot ja ammattilehdet.

Vuosittain Sähköinfo Oy julkaisee kymmenkunta sähköistysalan kirjaa. Yhtiö julkaisee kahta lehteä, Sähköalaa ja Sähkömaailmaa, ja yhtiön järjestämillä kursseilla käy vuosittain yli 5 000 henkeä. Yhtiö tarjoaa myös lakiasiain palveluja.

Sähköinfo Oy kustantaa Sähkötietokortistoa ja julkaisee lomakkeita sekä painettuna että verkkolomakkeina, ylläpitää ja myy hinnastotiedostoja ja tarjouslaskentatietokantaa. Yhtiö myy Henkilö- ja yritysarviointi SETI Oy:n tuotteita, pätevyys- ja sertifiointipalveluja sekä välittää sähköalalle tarpeellisia muiden kustantajien tuotteita.

Sähköinfo Oy on Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL ry:n omistama yhtiö.

Tiedot Sähköinfo Oy:n tuotteista ja palveluista: www.sahkoinfo.fi.

Tiedot SETI Oy:n tuotteista ja palveluista: www.seti.fi

JOHDANTO

Sähköurakoitsijoiden keskimääräisessä tulostasossa heikennys vuonna 2013

STUL:n varsinaisilla jäsenyrityksillä toista kymmentä vuotta jatkunut hyvä kannattavuus oli tyydyttävällä tasolla vuonna 2013. Mediaaniluvuilla mitattuna kannattavuus kuitenkin laski kolmatta vuotta peräkkäin. Tämänkertaiseen tutkimukseen osallistuneet jäsenyrittäjät keräsivät liikevaihtoa 861 miljoonaa euroa eli lähes kolmannes alan liikevaihdosta.

Tutkimuksessa on mukana reilun 300 jäsenyrityksen tilinpäätökset. Yhteensä vastaajat olivat keränneet nettotulosta 34,3 miljoonaa euroa, joka on 4 (3,5 v.2012) prosenttia vastaavasta liikevaihdosta eli kokonaisuutena vastaajat olivat parantaneet tulostaan. Valitettavasti 16 prosentilla (12 % v. 2012) vastaajista nettotulos oli pakkasella.

Suurimmilla yrityksillä tulokset noususuunnassa

Keskimäärin vastaajat edustivat 1 069 000 euron liikevaihtoa ja työllistivät 7 henkeä (8 v.2012). Liikevaihtoa/henkilö oli 112 000 euroa. Käyttökateprosentin mediaani oli kohtuullinen 7,4 prosenttia. Käyttökateprosentti ylitti 10 prosentin rajan yhtäjaksoisesti yli 10 vuotta ja alitti vuonna 2010 tuon 10 prosentin rajan pudoten 8,3 prosenttiin. Vastaavan ajan nettotulosprosentin mediaani säilyi yli viiden prosentin rajan. Vuonna 2010 tuo 5 prosentin raja alitettiin ja nettotulosprosentti tipahti 4,8 prosenttiin, kun taas vuosina 2011 – 2012 ylitettiin 5 prosentin raja. Nyt vuonna 2013 tyydyttiin vaatimattomaan 4,2 prosenttiin.

Pienemmän pään yrityksissä saadaan parhaat kannattavuusprosentit erilaisen kulurakenteen vuoksi. Alle 0,5 miljoonan euron liikevaihtokategoriassa on paljon elinkeinonharjoittajia ja henkilöyhtiöitä. Henkilöyhtiöissä omistajat nostavat ”palkkaa” tulosta rasittamatta yksityiskäytön kautta. Elinkeinonharjoittajat, joiden tulot tulevat myös yksityiskäytön kautta, ei ole palkkakuluja ensinkään. Tässä kategoriassa saavutettiin 5,6 prosentin nettotulosprosentti.

Suurimman pään yritysten tulokunto parani selkeästi. Yli 5 miljoonan euron liikevaihtoa tekevästä yrityksistä vain yhdellä yrityksellä tulos oli pakkasella (v. 2012 16 prosentilla) ja nettotulosprosentin mediaani 4,6 prosenttia.

Sijoitetulle pääomalle vastaajat ovat saaneet kohtuullisen tuoton. Kaikkien vastaajien tuottoprosentin mediaani oli hyvä 20 prosenttia.

Vahvat taseet

Tutkittujen yritysten taseet ovat pääosin erinomaisessa kunnossa. Omaa pääomaa taseen loppusummasta oli osallistujilla mediaanilla mitattuna lähes 60 prosenttia. Omavaraisuus-aste on vuodesta 2001 alkaen ylittänyt 50 prosenttia. Kaikkien yritysmuotojen taseen loppusumman mediaani oli 483 000 euroa (458 000 v.2012).

Velkapuoli on myös hallinnassa, kun kokonaisvelat liikevaihdosta olivat keskimäärin vain 15 prosenttia. Velat ovat lähinnä lyhytaikaisia osto- ja siirtovelkoja eli varsinaisia pankkilainoja yrityksissä ei juurikaan ollut.

Kaikkien yritysten quick ration mediaani on ollut viimeiset kolme vuotta kaksi. Lukua voidaan pitää erinomaisena, kun rahoitusomaisuutta on kaksi kertaa enemmän kuin lyhytaikaisia velkoja. Myynti-

ja ostolaskujen kiertoapeuksissa ei ollut tapahtunut juurikaan muutoksia. Myyntisaatavat 34 päivää ja ostovelat 27 päivää. Jäsenyrittäjän kassavirran kannalta olisi tietysti parempi, jos kiertoapeudet olisivat toisin päin.

Esiteystapa, Kannattavuusmittarit hyötykäyttöön.

Aineistosta on laskettu mediaanit sekä ylä- ja alakvartiilit. Mediaani on suuruusjärjestykseen asetetun aineiston keskimäinen arvo. Aineistosta 50 % on mediaania suurempia ja 50 % mediaania pienempiä. Mediaani usein kuvaa aineiston keskimääräistä arvoa paremmin kuin aritmeettinen keskiarvo. Yläkvartiili on arvo, jota suurempia on 25 % aineistosta. Alakvartiili taas on arvo, jota pienempiä on 25 % aineistosta. Taulukoista jäsenyrittäjä voi verrata miten oma yritys on pärjännyt vastaavassa yhtiömuodossa, liikevaihtokategoriassa ja omalla toimialueellaan

YHTEENVETOJA LUVUISTA

1. Liikevaihto

Liikevaihto. Tuloslaskelman liikevaihtorivi muodostuu asiakkaille lähettyjen arvonlisäverottomien laskujen loppusummista tilikauden aikana:

	2 004	2 005	2 006	2 007	2 008	2 009	2 010	2 011	2 012	2 013
Alakvartiili	168	197	226	221	240	264	224	262	352	316
Mediaani	527	652	682	707	762	730	652	781	937	1 069
Yläkvartiili	1 320	1 504	1 774	1 886	2 319	2 007	2 116	2 088	2 286	2 377

Yo. taulukko kuvaa koko aineiston liikevaihtoja. Vuodesta 2004 on mediaaniliikevaihto noussut 542 000 euroa.

1.1 Liikevaihto henkilöä kohti

Liikevaihdolla henkilöä kohti arvioidaan toiminnan tehokkuutta. Menetelmä on varsin karkea, sillä tilikauden keskimääräisiin henkilöstön lukumääriin voi sisältyä epätarkkuuksia.

Menetelmän heikkouksista huolimatta on aivan ilmeistä, että sähköasennusalan yritykset ovat viime vuosina jonkin verran parantaneet toiminnan tehokkuutta.

Liikevaihdon/henkilö on suositeltavaa olla vähintään 100 000 euroa/vuosi.

2. Käyttökate

Sähköasennusalan käyttökateen alarajana voidaan pitää 7 prosentin käyttökateä.

Vuosina 2012- 2013 tutkimukseen osallistuneista osakeyhtiöistä 48 %:lla käyttökate ylitti 7 prosenttia, kun vuonna 2012 ylittäneitä oli noin 53 %.

Henkilöyhtiöiden käyttökateen mediaani laski vuonna 2013 edellisvuoteen verrattuna peräti yhden prosenttiyksikön. Elinkeinonharjoittajien käyttökateen mediaani oli peräti 26,5 % (30,1 v.2012). On muistettava, että ko. yhden miehen yrityksissä ei makseta palkkoja, joten prosenttikin on aivan toista luokkaa kuin muissa yhtiömuodoissa.

Käyttökateprosentti Mediaani	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Osakeyhtiöt	9,4	9,3	8,1	5,9	7,1	7,0	6,6
Vertailuyritykset	*	*	10,0	8,9	8,51	7,7	6,7
Henkilöyhtiöt	23,3	20,5	23,0	14,7	16,4	20,8	19,8
Elinkeinonharjoittajat	38,1	37,6	35,4	33,1	38,2	30,1	26,5
Liikev. alle 0,5 m€	21,7	18,8	19,3	13,3	14,9	13,1	11,1
Liikev. 0,5 – 1,0 m€	10,5	11,7	9,4	8,0	13,2	7,6	8,9
Liikev. yli 1,0 m€	8,6	8,2	6,8	5,0	5,4	5,9	6,4
Kaikki yritykset	11,0	11,8	10,0	8,3	8,4	7,7	7,4

2.1 Rahoitustulos ja nettotulos

Osakeyhtiöiden rahoitustulosprosentin mediaani 6,4 prosenttia oli 0,6 prosentti-yksikköä edellisvuoden mediaania (5,8%) korkeampi. Nettotulosprosentin mediaani osakeyhtiöillä oli 5,1 %. Edellisvuodesta nettotuloksen mediaani parani 0,4 prosenttiyksikköä. Kaikkien yritysten rahoitustuloksen mediaani oli 6,7 % ja nettotuloksen mediaani 5,5 %.

Rahoitustulos – ja nettotulos kumpikin heikkenivät edellisvuoden tasosta.

Sekä yhtiömuodoittain että liikevaihtoluokittain tarkasteltuna rahoitustulosprosentin ja nettotulosprosentin mediaani oli vuonna 2013 vielä tyydyttävällä tasolla.

Rahoitustulos- Prosentti Mediaani	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Osakeyhtiöt	7,8	7,6	6,4	4,9	5,6	5,7	5,4
Henkilöyhtiöt	21,0	18,2	21,1	14,7	15,6	20,4	19,9
Liikev. alle 0,5 m€	16,5	14,4	15,0	10,9	12,9	10,9	7,5
Liikev. 0,5 – 1,0 m€	8,2	9,9	8,5	6,3	10,8	6,8	6,8
Liikev. yli 1,0 m€	6,5	6,3	5,4	4,1	4,4	4,8	5,0
Kaikki yritykset	9,2	9,2	7,9	6,7	6,9	6,4	5,7

Nettotulosprosentti Mediaani	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Osakeyhtiöt	6,0	5,5	4,6	3,6	4,7	4,3	3,7
Henkilöyhtiöt	19,6	16,4	18,4	14,0	14,5	17,2	15,9
Liikev. alle 0,5 m€	16,5	14,4	15,0	7,3	9,0	9,0	5,6
Liikev. 0,5 – 1,0 m€	7,6	5,9	5,0	4,8	9,1	4,8	5,2
Liikev. yli 1,0 m€	5,9	5,3	4,1	3,1	3,7	3,6	4,0
Kaikki yritykset	7,3	7,3	5,9	4,8	5,7	5,2	4,2

2.2 Sijoitetun pääoman tuotto

Kannattavuustutkimukseen osallistuneiden sekä osakeyhtiöiden että kaikkien yritysten sijoitetun pääoman tuoton mediaani vuonna 2013 oli yleisten arviointiperusteiden mukaan edelleen hyvä. Osakeyhtiöiden sijoitetun pääoman tuoton mediaani oli 17,9 % ja kaikkien yritysten yli 19,2 %. Sijoitetun pääoman tuoton mediaani on ylittänyt 24 % vuodesta 1995 alkaen. Vuonna 2010 osakeyhtiöillä sijoitetun pääoman tuotto kuitenkin laski 18 prosenttiin ja kaikilla yhtiöillä 21 prosenttiin. Nyt vuonna 2013 palattiin vuoden 2010 tasolle.

Vähintään 15 %:n sijoitetun pääoman tuoton vuonna 2013 saavutti 56 % osakeyhtiöistä. Kolmellatoista prosentilla osakeyhtiötä sijoitetun pääoman tuotto oli 9–15 %. Alle 9 %:n

jäi sijoitetun pääoman tuotto 31 %:lla osakeyhtiöitä. Sijoitetun pääoman tuotto oli negatiivinen 9 prosentilla osakeyhtiöistä.

Sijoitetun pääoman tuotto prosentti Mediaani	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Osakeyhtiöt	33,2	33,3	25,0	18,4	21,4	22,7	17,9
Kaikki yritykset	39,6	41,8	29,2	21,4	25,8	25,2	19,2

3. Taloudellinen asema

Taloudellista asemaa on arvioitu rahoitusrakenteen ja maksuvalmiuden perusteella. Rahoitusrakenteen tunnusluvut mittaavat yrityksen vakavaraisuutta — maksuvalmiutta pitkällä aikavälillä. Vakavaraisuudella tarkoitetaan yrityksen kykyä selviytyä velvoitteistaan pitkällä aikavälillä ja yrityksen tappionsietokykyä. Maksuvalmiudella lyhyellä aikavälillä — likviditeetillä — tarkoitetaan yrityksen kykyä maksaa maksunsa joka hetki ajallaan ja edullisimmalla mahdollisella maksutavalla.¹

3.1 Taloudellisen aseman kehitys

Sähköasennusalan keskimääräinen vakavaraisuus vuonna 2013 säilyi edellisenä vuonna saavutetulla huipputasolla. Keskimääräinen maksuvalmius säilyi edellisen vuoden tasolla. Sekä keskimääräinen vakavaraisuus että keskimääräinen maksuvalmius olivat varsin hyviä. Vaikka keskimääräinen vakavaraisuus ja maksuvalmius heikkenivätkin tarkastelujakson vaikeimpina lamavuosina, ovat ne koko tarkastelujakson pysyneet hyvinä tai vähintään kohtuullisina.

3.2 Vakavaraisuus

Vuonna 2013 osakeyhtiöiden omavaraisuusasteen mediaani oli tutkimushistorian parhaimmista 58,4 prosenttia. Edellisvuoteen (53,6 %) verrattuna omavaraisuus selkeästi kohentui. Omavaraisuusasteen hajonta on tarkastelujaksolla ollut melko suuri. Vuonna 2013 huonoimmalla neljäsosalla osakeyhtiöitä omavaraisuus oli noin 32 % tai vähemmän, kun taas parhaimman neljäsosan omavaraisuus oli vähintään 74 %.

Omavaraisuusaste (%) Mediaani	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Osakeyhtiöt	55,9	56,9	59,3	56,8	54,4	53,6	58,4
Henkilöyhtiöt	64,1	54,3	62,1	64,3	60,5	76,6	78,2
Liikev. alle 0,5 m€	61,1	64,8	66,7	65,0	65,0	63,7	69,7
Liikev. 0,5 - 1 m€	61,0	67,7	66,3	64,9	68,9	66,4	62,0
Liikev. yli 1 m€	53,4	49,9	52,5	47,8	46,8	48,9	53,9
Kaikki yritykset	56,4	57,3	60,4	59,3	57,8	56,0	58,4

¹ Rahoitusrakenteen ja maksuvalmiuden tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty raportin kohdassa 8. Tunnuslukujen sisältö ja laskentakaavat.

Kokonaisvelat liikevaihdosta vuonna 2013 olivat kaikilla tutkimukseen osallistuneilla yrityksillä keskimäärin noin 15 %. Velkojen suhteellinen osuus liikevaihdosta on hieman pienempi kuin vuonna 2013. Keskimääräiseksi velkojen määräksi suhteessa liikevaihtoon on vuodesta 1998 alkaen vakiintunut mediaanilla mitattuna 15 – 17 prosenttia.

Kokonaisvelat (%) liikevaihdosta Mediaani	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Osakeyhtiöt	16,9	15,6	16,0	17,6	17,5	16,1	16,6
Henkilöyhtiöt	12,6	13,1	12,8	15,1	14,2	13,9	12,7
Kaikki yritykset	16,7	14,5	15,4	17,2	17,1	15,7	15,5

3.3 Maksuvalmius

Quick ratio (happotesti) on rahoitusomaisuuden ja lyhytaikaisen vieraan pääoman suhdeluku. Suhdeluku ilmaisee yrityksen lyhyen aikavälin maksuvalmiuden. Maksuvalmius katsotaan hyväksi, jos quick ration arvo on yli 1. Vuonna 2013 kaikkien tutkimukseen osallistuneiden yritysten quick ration mediaani oli erinomainen 1,8 eli rahoitusomaisuutta oli kaksi lähes kertaa enempi kuin lyhytaikaisia velkoja. Maksuvalmius parani hieman edellisen vuoden tasosta.

Maksuvalmiuden tunnusluvun mediaani on kaikkina tarkastelujakson vuosina ylittänyt hyvänä pidettävän arvon 1.

Quick ratio Mediaani	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Osakeyhtiöt	1,6	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
Henkilöyhtiöt	1,6	1,2	1,2	1,5	1,2	2,5	2,0
Liikev. alle 0,5 m€	1,6	1,7	2,2	2,1	2,1	2,2	2,3
Liikev. 0,5 –1,0 m€	1,5	1,4	1,7	2,0	1,7	2,1	2,1
Liikev. yli 1,0 m€	1,5	1,5	1,7	1,6	1,6	1,7	1,7
Kaikki yritykset	1,6	1,7	1,8	1,8	1,8	1,9	1,8

Toinen maksuvalmiutta kuvaava tunnusluku on current ratio. Se mittaa myös tilinpäätöshetken rahoituspuskuria. Tunnusluvussa sekä vaihto-omaisuus että rahoitusomaisuus ajatellaan realisoitavaksi lyhytaikaisista velvoitteista selviämiseksi. Ne jäsenyritykset joilla ko. arvo kannattavuustutkimuksessa on yli 2 voivat olla erittäin tyytyväisiä. Tutkimuksessa ko. luvun mediaani oli 2.

Myyntisaatavien kiertoajan tulisi yleensä olla lyhyempi kuin ostovelkojen. Tällöin yritys voi toimittajien myöntämällä maksuajalla vähentää varsinaista pääomatarvetta. Ostovelkojen kiertoaikataavoitteen takarajan asettavat maksuehdot; mahdolliset käteis-alennukset tulisi käyttää hyväksi.

Kaikkien tutkimukseen osallistuneiden yritysten keskimääräinen myyntisaatavien kiertonopeus vuonna 2013 oli 34 vuorokautta. Keskimääräinen kiertonopeus on tarkastelujaksolla

vaihdellut 30 vuorokaudesta 38 vuorokauteen. Rahankierto on aavistuksen parantunut, kun myyntisaatavien kierto oli yhdellä päivällä lyhentynyt.

Ostovelkojen keskimääräinen kiertonopeus oli kaikilla yrityksillä 27 vuorokautta. Osakeyhtiöiden ostovelkojen kierto oli keskimäärin 28 vuorokautta. Kaikkien yritysten ostovelkojen keskimääräinen kierto on tarkastelujaksolla vaihdellut 23 vuorokaudesta 29 vuorokauteen.

Myyntisaatavien kierto (vuorokausina)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Mediaani							
Osakeyhtiöt	36	34	34	37	38	35	36
Henkilöyhtiöt	21	26	21	27	39	28	25
Liikev. alle 0,5 m€	33	31	27	27	30	35	29
Liikev. 0,5 – 1,0 m€	32	28	31	34	33	36	34
Liikev. yli 1,0 m€	37	40	38	36	44	42	37
Kaikki yritykset	33	30	31	34	38	35	34

Ostovelkojen kierto (vuorokausina)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Mediaani							
Osakeyhtiöt	31	27	25	31	31	29	28
Henkilöyhtiöt	23	24	15	33	26	39	40
Liikev. alle 0,5 m€	27	26	25	23	27	26	18
Liikev. 0,5 – 1,0 m€	27	20	25	22	31	29	33
Liikev. yli 1,0 m€	32	33	29	28	31	32	30
Kaikki yritykset	28	25	23	29	28	28	27

4. Tulokset alueittain

Tutkimusaineistosta on laskettu tunnuslukuja myös alueittain. Aluejaon perustana on Sähkö- ja teleurakoitsijaliiton alueosastojako. Alue- ja alueosastojako on esitetty viereisellä karttasivulla. Alueelliset tunnuslukujen mediaanit perustuvat kaikkien kultakin alueelta tutkimukseen osallistuneiden yritysten tuloksiin². Alueittaiset aineistot sisältävät siten sekä osake- ja henkilöyhtiöitä että muita yhtiömuotoja.

4.1 Tunnuslukujen mediaaneja alueittain

Liikevaihto	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
--------------------	------	------	------	------	------	------	------

² Aineiston lukumäärä alueittain on esitetty raportin kohdassa 7. Tutkimusaineisto ja tulosten esittäminen.

(1 000 €)							
Uusimaa	917	770	815	758	1009	825	1091
Lounais-Suomi	819	980	942	780	708	937	1071
Itäinen Suomi	707	643	743	639	939	1150	1163
Läntinen Suomi	690	878	738	700	906	1002	907
Pohjois-Suomi	479	650	487	405	527	824	743

Liikevaihto/henkilö (1 000 €)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Uusimaa	105	108	105	103	114	119	122
Lounais-Suomi	87	98	95	101	102	109	107
Itäinen Suomi	100	99	103	94	111	110	101
Läntinen Suomi	102	116	107	99	115	115	114
Pohjois-Suomi	114	117	110	119	119	122	144

Käyttökate-%	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Uusimaa	9,4	9,4	8,4	5,2	5,7	6,6	6,6
Lounais-Suomi	10,9	11,6	8,7	8,7	9,4	7,9	6,4
Itäinen Suomi	12,8	14,0	12,9	9,1	8,9	8,5	8,1
Läntinen Suomi	10,0	10,7	10,4	10,7	8,4	7,2	6,1
Pohjois-Suomi	14,8	13,3	12,7	11,7	16,5	14,3	12,4

Rahoitustulos-%	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Uusimaa	7,0	7,9	6,5	4,5	4,3	5,6	5,5
Lounais-Suomi	9,7	9,7	7,2	7,5	8,0	6,7	4,8
Itäinen Suomi	10,2	12,8	10,0	7,5	6,9	6,8	6,0
Läntinen Suomi	8,3	8,5	9,1	8,0	7,2	6,0	5,1
Pohjois-Suomi	11,7	10,5	9,9	8,9	12,8	11,9	10,3

Nettotulos-%	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Uusimaa	5,9	5,8	4,7	2,3	3,1	4,2	3,3
Lounais-Suomi	7,9	7,6	5,7	5,3	7,0	5,1	3,9
Itäinen Suomi	8,9	9,8	6,9	6,1	6,0	6,0	4,7
Läntinen Suomi	6,7	6,9	7,4	3,9	5,5	5,5	2,7
Pohjois-Suomi	9,8	9,5	7,3	7,2	10,3	11,8	9,7

Omavaraisuus-%	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Uusimaa	55,9	56,1	56,5	51,1	46,0	48,4	47,1
Lounais-Suomi	56,4	57,6	59,9	59,7	59,0	57,9	55,7
Itäinen Suomi	56,2	58,7	62,8	65,1	65,8	67,1	69,3
Läntinen Suomi	44,9	48,2	50,0	46,3	48,4	51,3	52,6
Pohjois-Suomi	69,0	69,8	69,0	64,3	63,6	64,5	72,7

Kokonaisvelat/ lii- kevaihto (%)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Uusimaa	15,8	15,5	15,1	18,7	17,5	16,7	15,8
Lounais-Suomi	17,5	15,5	16,7	16,0	18,0	17,2	17,1
Itäinen Suomi	17,5	16,3	15,2	16,4	15,5	13,9	13,6
Läntinen Suomi	14,8	16,3	16,9	17,5	16,5	16,0	16,0
Pohjois-Suomi	14,3	12,9	13,9	16,2	15,6	12,8	14,9

5. Laske tuntikustannuksesi

STUL päivittää parin vuoden välein Sähköasennusliikkeen kulurakenne julisteen. Viimeisin on vuodelta 2012. Jotta julisteesta saisi täyden hyödyn, pitäisi jokaisen jäsenliikkeen laskea myös tuntikustannuksensa eli paljonko on firman kiinteät kulut per veloitettu työtunti.

Tuottavat tunnit ovat ne tunnit, jotka olet kyennyt laskuttamaan. Kaikki aikatyö ja urakkoihin kohdistuvat tunnit. Jäsenyritykset laskuttavat 1400 – 1600 tuntia/asentaja vuodessa. Tietysti tuntikustannus on sitä pienempi, mitä suurempi on laskutettu määrä. Tunnusluku on suuntaa antava, mutta aika paljastava jos se lasketaan vuosittain samalla tavalla.

Esim: Exel-taulukoon palkanlaskennasta kerätty liikkeen laskutettujen tuntien yhteenveto

Sähkö Oy
Sähkäritie 17 C
00560 Helsinki

	Aikatyötunnit	Ylityötunnit	Urakkatunnit	yhteensä	Per/asentaja
2012	18119	88	10620	28827	1696
	63 %		37 %		
	18207				

Laskutetut h	18157	
Laskutamattomat h	38	0,209 %

Tässä esimerkissä tuntikustannukseksi tuli 19 euro/tunti. Luku on hyvä apu hinnoittelussa.

6. Tunnuslukujen sisältö ja laskentakaavat

Tunnuslukujen kaavat eivät ole täydellisiä. Niistä on jätetty pois joitakin yksityiskohtia, jotka ovat harvinaisia sähköasennusalalla tai jotka muusta syystä raportin sisällön kannalta ovat vähämerkityksisiä.³ Kaavoista käy kuitenkin ilmi tunnuslukujen keskeinen sisältö. Joidenkin tunnuslukujen suuntaa-antavat ohjeavot on esitetty edellä raportin jaksossa 4 "Kannattavuus ja taloudellinen asema yleisten ohjeavojen perusteella".

³ Tunnuslukujen sisältöä on selostettu mm. Yritystutkimusneuvottelukunnan julkaisussa Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi, Gaudeamus 2002.

Liikevaihto

Liikevaihto antaa karkean kuvan toiminnan laajuudesta. Liikevaihdon muutos kuvaa toiminnan kasvua tai supistumista. Toiminnan todellisen kasvun arvioimiseksi tulisi ottaa huomioon inflaation vaikutus.

Liikevaihto henkilöä kohti kuvaa henkilöstön tehokkuutta. Yritysten välisissä vertailuissa tunnusluvun luotettavuutta heikentävät yritysten erilaiset toimintatavat. Jotkut yritykset henkilöstön palkkaamisen sijasta käyttävät ulkopuolisia palveluja.

Tuloslaskelman rakenne

Tavallisimpia kannattavuuden tunnuslukuja ovat käyttökate, rahoitustulos ja nettotulos. Allaolevasta, pelkistetystä tuloslaskelmasta käy ilmi edellä mainittujen tunnuslukujen sisältö.

Liikevaihto

+Muut liiketoiminnan tuotot

- Muuttuvat kulut

Myyntikate

- Kiinteät kulut

Käyttökate

+/- Rahoitustuotot ja -kulut

- Välittömät verot

Rahoitustulos

- Suunnitelman mukaiset poistot

Nettotulos

Käyttökateprosentti

$$\text{Käyttökateprosentti} = \frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liikevaihto}} * 100$$

Käyttökateprosentti ilmaisee yrityksen varsinaisen liiketoiminnan tuloksen ennen rahoituseriä ja poistoja; se osoittaa, mikä osuus liikevaihdosta on jäänyt rahoituskuluihin, pitkävaikutteisiin tuotannontekijöihin ja voitonjakoon. Käyttökateprosentti on toimialakohtainen tunnusluku, jolle ei ole määriteltävissä yleistä ohjearvoa. Sähköasennusalalla on kohtuullisen käyttökateen alarajana pidetty 7 %:ia.

Tunnusluvun vertailukelpoisuutta saman toimialan yritysten välillä heikentävät pitkäaikaisten tuotannontekijöiden hankintatavat. Käyttökateen suuruuteen vaikuttaa se, omistaako yritys

toiminnassa käytettävät toimitilat, koneet ja laitteet vai toimiiko yritys vuokratiloissa ja käyttääkö se ensisijaisesti vuokrakoneita ja -laitteita. Vuokrat sisältyvät kiinteisiin kuluihin. Omaksi hankitun käyttöomaisuuden hankintahinnat kasvattavat kiinteiden kulujen sijasta poistojen määrää.

Rahoitustulosprosentti

$$\text{Rahoitustulosprosentti} = \frac{\text{Rahoitustulos}}{\text{Liikevaihto}} * 100$$

Rahoitustulosprosentti kuvaa yrityksen kykyä suoriutua liiketoiminnan tuotoilla lainojen lyhennyksistä sekä käyttöpääoman ja investointien omarahoituksesta. Rahoitustuloksen pitäisi olla positiivinen. Mikäli rahoitustulos on negatiivinen, tarvitsee yritys lisää pääomaa joko velkana tai omana pääomana.

Nettotulosprosentti

$$\text{Nettotulosprosentti} = \frac{\text{Nettotulos}}{\text{Liikevaihto}} * 100$$

Nettotulos on yrityksen kaikkien säännöllisten tuottojen ja kulujen erotus — toiminnan nettotulos. Nettotulosprosentti ilmaisee yrityksen säännöllisen toiminnan voitto-osuuden liikevaihdosta.

Sijoitetun pääoman tuottoprosentti

Sijoitetun pääomantuotto-% =

$$\frac{\text{Nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot}}{\text{Sijoitettu pääoma keskimäärin tilikaudella}} * 100$$

Sijoitettu pääoma keskimäärin tilikaudella = tilikauden alun ja tilikauden lopun keskiarvo.
Sijoitettu pääoma = korollinen vieras pääoma + oma pääoma + kertynyt poistoero + vapaaehtoiset varaukset + arvostuserät.

Sijoitetun pääoman tuottoprosentti on yleispätevä tunnusluku, jossa toiminnan tulos on suhteutettu tuloksen saavuttamiseen käytettyyn pääomaan. Tunnuksen vertailukelpoisuutta eri yritysten välillä heikentävät suuret investoinnit, arvonkorotukset ja mahdolliset negatiivista nettotulosta suuremmat rahoituskulut. Sijoitetun pääoman tuottoprosenttia voidaan pitää tyydyttävänä, jos se vähintään yhtä suuri kuin yrityksen vieraan pääoman keskimääräinen korkoprosentti.

Omavaraisuusaste (%)

Omavaraisuusaste (%) =

$$\frac{\text{Arvostuserät + vapaaehtoiset varaukset + kertynyt poistoero + oma pääoma - pääomalainat}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakkomaksut}} * 100$$

Taseen loppusummasta vähennetään tehtyyn työhön perustuvat ennakkomaksut.

Omavaraisuusasteen perusteella arvioidaan yrityksen vakavaraisuutta. Mitä suurempi on omavaraisuusaste, sitä sitä parempi on yrityksen tappionsietokyky ja sitä paremmin yritys selviytyy velvoitteistaan. Tunnusluku soveltuu eri toimialojen yritysten keskinäiseen vertailuun. Omavaraisuusaste katsotaan hyväksi, jos se on suurempi kuin 40 %.

Kokonaisvelat (%) liikevaihdosta - suhteellinen velkaantuneisuus

Kokonaisvelat (%) liikevaihdosta =

$$\frac{\text{Vieras pääoma yhteensä + pakolliset varaukset - saadut ennakkomaksut + pääomalainat}}{\text{Liikevaihto}} * 100$$

Vieraasta pääomasta ja pakollisista varauksista vähennetään tehtyyn työhön perustuvat ennakkomaksut.

Tunnusluku on toimialakohtainen. Sen perusteella voidaan arvioida yrityksen käyttökatevaadetta. Mitä korkeampi on suhteellinen velkaantuneisuus, sitä suurempi tulee käyttökateen olla, jotta yritys selviytyy vieraan pääoman hoitovelvoitteista.

Quick ratio

$$\text{Quick ratio} = \frac{\text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikaiset velat - saadut ennakkomaksut}}$$

Lyhytaikaisista veloista vähennetään tehtyyn työhön perustuvat ennakkomaksut.

Quick ratio osoittaa yrityksen maksuvalmiuden lyhyellä aikavälillä. Tunnusluvun luotettavuutta heikentää se, että tunnusluku lasketaan yhden ajankohdan — tilinpäätösajankohdan — perusteella. Tunnusluku ei välttämättä anna oikeaa kuvaa yrityksen tyypillisestä maksuvalmiudesta tilikauden aikana.

Myyntisaamisten kiertoaika vuorokausina

$$\text{Myyntisaamisten kiertoaika (vrk)} = \frac{360 * \text{Myyntisaamiset}}{\text{Liikevaihto}}$$

Myyntisaamisten kiertoaika osoittaa, mikä on saamisten keskimääräinen maksuaika. Myyntisaamisten pitkä kiertoaika saattaa olla ilmaus tehottomasta perinnästä. Kierron nopeuttaminen parantaa yrityksen maksuvalmiutta. Myyntisaamisten kiertoaajan pitäisi olla lyhyempi kuin ostovelkojen kiertoaajan.

Ostovelkojen kiertoaika vuorokausina

$$\text{Ostovelkojen kiertoaika (vrk)} = \frac{360 * \text{Ostovelat}}{\text{Ostot} + \text{Ulkopuoliset palvelut (12 kk)}}$$

Ostovelkojen kiertoaika osoittaa, mitenkä paljon yritys on käyttänyt toimittajien myöntämää maksuaikaa. Ostovelkojen kierron tavoitteena tulisi olla mahdollisimman pitkä kiertoaika kuitenkin siten, että käteisalennukset käytetään hyväksi ja että ei jouduta maksamaan ylimääräisiä kuluja viivästyskorkoina.